

U susret Velikom jubileju 2013.

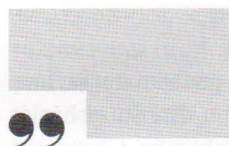
Osnov za slobodu veroispovesti i uverenja?

Neprolazna vrednost i trajna aktuelnost Milanskog edikta – II deo

Polazeći od neprolaznih vrednosti i trajne aktuelnosti Milanskog edikta, u susret Velikom jubileju 2013. godine, učesnici konferencije *MILANSKI EDIKT (313–2013): OSNOV ZA SLOBODU VEROISPOVESTI I UVERENJA?*, organizovane u Novom Sadu od 2. do 5. maja 2012. godine, raspravljali su o različitim aspektima načina na koje neprolazna simbolična poruka povezana s takozvanim Milanskim ediktom može biti izvor nadahnuća i smernica za praktično sprovođenje načela slobode veroispovesti ili verovanja. Organizator i domaćin konferencije bila je Srpska pravoslavna Crkva, odnosno Njegovo preosveštenstvo episkop bački g. Irinej i Asocijacija nevladinih organizacija jugoistočne Evrope (CIVIS), u partnerstvu s Fondacijom *PRO ORIENTE* i Fondacijom za mir i rešavanje krizâ i u saradnji sa Konferencijom evropskih Crkava. Konferencija je okupila teologe, istoričare i stručnjake iz različitih verskih zajednica – iz cele Evrope i šire. Učesnici su izrazili svoje priznanje i zahvalnost za odličan okvir plodne razmene gledišta u atmosferi uzajamnog poštovanja koju su organizatori obezbedili.

Sledeći zaključci, koje su ponudili organizatori konferencije, mogu poslužiti kao osnova za buduću saradnju u promovisanju slobode veroispovesti ili uverenja. Ideje koje su u datom istorijskom i društvenom kontekstu inspirisale Milanski edikt trebalo bi uzeti kao simbolično polazište u novoj kontekstualizaciji načela *libertas religionis* za svakoga, kako za pripadnike većine, tako i za pripadnike manjine, shodno realnosti našeg vremena i sveta koji se menja. Crkve i verske zajednice trebalo bi da nastave sa zajedničkim radom na promovisanju i zaštiti slobode veroispovesti ili verovanja, kao i da jačaju svoju saradnju sa civilnim društvom kako bi svi ujedinili svoj glas u odnosu na dr-

žavu, koja je u obavezi da jamči univerzalna osnovna prava na slobodu veroispovesti ili verovanja. Potpuno svesni teoloških razlika i razlika u ponašanju vezanih za koncept slobode veroispovesti ili verovanja u različitim duhovnim tradicijama, koje bi trebalo ravnopravno uvažavati, učesnici su došli do zajedničke ocene da se takve razlike mogu uspešno prevazići jedino ako se dostojanstvo ljudske ličnosti postavi u središte sveopšteg staranja. U tom smislu, univerzalno prihvaćeni međunarodni standardi ljudskih prava trebalo bi da pruže opšti pravni okvir koji bi obezbedio poštovanje ljudskih prava u oblasti slobode veroispovesti ili verovanja. Različiti obrasci i iskustva odnosâ između Crkve i verskih zajednica sa jedne, i države sa druge strane, mogli bi poslužiti kao

Crkve i verske zajednice trebalo bi da nastave sa zajedničkim radom na promovisanju i zaštiti slobode veroispovesti ili verovanja, kao i da jačaju svoju saradnju sa civilnim društvom

empirijski osnov, koristan pri stvaranju preduslovâ za konstruktivno partnerstvo između religijskog i vladinog sektora u društvu, uz delotvorniji uticaj civilnog društva, koje bi, u tom pogledu, trebalo da s Crkvama i verskim zajednicama pronade objektivno postojeći zajednički imenitelj. Učesnici su naglasili potrebu da se uspostavi strukturalni dijalog odgovorajućeg značaja o svim pitanjima važnim za konkretno poboljšanje stanja u oblasti slobode veroispovesti ili

verovanja. Sa svoje strane, Crkve i verske zajednice spremne su da preuzmu odgovornost za očuvanje i razvoj svih društvenih vrednosti.

U narednom periodu valja intenzivirati različite oblike i načine saradnje i konsultacija između pojedinaca i organizacija već angažovanih na

projektu *Neprolazna vrednost i trajna aktuelnost Milanskog edikta*, kao i dobrodošle doprinose drugih aktera relevantnih u domenu slobode veroispovesti ili verovanja. To je preduslov za odlučno postizanje nove dimenzije kvaliteta na sledećoj konferenciji, koja treba da se održi iduće godine, u godini jubileja Milanskog edikta. Učesnici su uvereni da je, zahvaljujući uspešnom zajedničkom nastojanju na ovoj i prethodnoj konferenciji, a u okviru istog projekta, stvorena zdrava podloga za suštinski proboj ka realnom napretku u izuzetno važnoj i krajnje kompleksnoj sferi slobode veroispovesti ili verovanja. ■